

7-3343

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.09.0.SGB.0.11-610 808
Konu : İstanbul Milletvekili
Durmuşali TORLAK'ın
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2012

22 Şubat 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 06.02.2012 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.00-46297 sayılı yazınız .

İstanbul Milletvekili Durmuşali TORLAK'ın Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu, T.B.M.M. 7/3343 Esas No'lu yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (5 sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN DURMUŞALİ TORLAK'IN
T.B.M.M. 7/3343 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Denize kıyısı bulunan şehirlerimizde kanalizasyon ve atık suların denizlere dökülmesi, denizlerimizin kirlenmesine ve denizlerden sağlanan faydanın yok olmasına neden olmaktadır.

Bu sebeple, ülkemizde deniz kirliliğinin önlenmesi ancak milli bir politika ile mümkündür. Dolayısıyla insanlarımızın bilinçlendirilmesi, gerekli kanuni müeyyidelerin uygulanması ve vatandaşlarımızın çevresine sahip çıkmasının sağlanması büyük önem arz etmektedir.

Buna kapsamda;

- 1- İstanbul'da deniz kirliliği ölçümleri hangi kıstaslara göre hangi aralıklarla yapılmaktadır? Yapılan ölçümlere göre deniz kirliliği oranları nelerdir?
- 2- İstanbul'da deniz kirliliği ile mücadele yeterince yapılmakta mıdır? Hükümetleriniz; döneminde hangi çalışmalar yapılmıştır?
- 3- İstanbul'da arıtma tesislerinin yapılması için Belediyelere destek verilmekte midir? Veriliyor ise, hükümetleriniz döneminde hangi belediyelere, hangi projeler için ne tür destek verilmiştir? Eğer mali destek de veriliyor ise, belediyelere ve yıllara göre verilen desteğin miktarı nedir?
- 4- Hükümetleriniz döneminde ülkemiz karasularında deniz kirliliği ile mücadelede hangi çalışmalar yapılmıştır? Hayata geçirilen projeler nelerdir?

CEVAPLAR:

1- Bakanlığımız tarafından denizlerimizde kirlilik izleme çalışmaları Ege ve Akdeniz'de 1987, Karadeniz'de 2004, Marmara Denizinde ise 2009 yılından beri düzenli olarak sürdürülmektedir. Marmara Denizinde İstanbul ve Boğazları da kapsayan kirlilik izleme çalışmaları yılda iki defa olmak üzere deniz suyunda, dip çamurunda ve canlılarda yaklaşık 40 parametrede ölçüm ve analiz yapılmaktadır.

Marmara Denizi'nde 2011 yılında toplam 64 istasyonda yapılan ölçümlere göre; yüzey suyunda amonyak değerleri, İstanbul Boğazı-Marmara bağlantı bölgelerinde 15-30 µg/L arasında tespit edilmiştir. Yüzey oksijen değerleri ağustos ayında ortalama 8.6 mg/L olarak, Kasım ayında ise ortalama 8.5 mg/L arasında ölçülmüştür.

2,3,4- Marmara Denizi'nin ekosistem ve kirlilik kalite göstergelerine göre incelenmesi konusunda Bakanlığımız tarafından yürütülen "Denizlerde Kirlilik İzleme Projesi" kapsamında 2009-2010 yıllarında İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, 2011 yılında ise TÜBİTAK-MAM tarafından çalışma yapılmıştır.

Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği, Hassas ve Az Hassas Su Alanları Tebliği uyarınca tüm kıyılarımızda ötrofikasyon açısından hassas ve az hassas olan bölgeler koordinatları ile belirlenmiştir. İstanbul Boğazı az hassas alan olarak ilan edilmiş olup, yeni yapılacak atık su arıtma tesisleri bu kriterlere göre planlanmaktadır.

Aynı tebliğ uyarınca Marmara Bölgesinde; Bandırma Körfezi, Gemlik Körfezi-İstanbul Boğazı Doğu Girişi Arası, İstanbul Boğazı Batı Girişi-Büyükçekmece Arası hassas alan olarak ilan edilmiştir. Bu alanlarda Belediyeler tarafından ileri arıtım uygulanacaktır. Yeni yapılan atık su arıtma tesislerinin proje onaylarında azot ve fosfor giderimi yapılması şartı konulmuştur.

Ayrıca, Marmara Bölgesinde mevcut atık su arıtma tesislerindeki yenilenme ihtiyacı ve kurulması öngörülen atık su arıtma tesisleri belirlenmiştir. Buna göre mevcut tesislerden 33'ünde iyileştirme çalışması yapılmasının gerektiği ve 32 yeni tesisinde kurulmasının gerektiği tespit edilmiştir. Bu çalışmalar ilgili Belediyeler ile paylaşılmaktadır.

2003 yılında gemilerden atık alacak lisanslı atık kabul tesisi yok iken 2011 yılı sonunda 213 liman atık kabul tesisinde atıkların alınması hizmeti verilmektedir. Bu rakam Marmara Denizi için 112'dir. İstanbul İli içerisinde bulunan liman işletmelerine gelen gemilerin atıkları İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından Haydarpaşa Limanı Atık Kabul Tesisinde lisanslı atık alma gemileri ile toplanmakta, geçici olarak depolanmakta ve lisanslı geri kazanım/bertaraf tesislerinde ek yakıt olarak değerlendirilmektedir.

Etkin bir atık alım ve takip sisteminin kurulması amacıyla atıkların elektronik ortamda takibine yönelik "Mavi Kart" ve "Gemi Atık Takip Sistemi" geliştirilmiştir.

Denizcilik Müsteşarlığı, 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında Sahil Güvenlik Komutanlığı başta olmak üzere İstanbul, Kocaeli, Antalya ve Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlıklarını gemi kaynaklı illegal deşarjların tespiti ve cezai müeyyidelerin uygulanması için yetkilendirmiştir.

Gemi ve kıyı tesis kaynaklı kazalara hazırlıklı olma ve acil müdahale kapsamında kıyı tesisi bölgesel ve ulusal acil müdahale planları hazırlanmaktadır. 1 ulusal ve 6 bölgesel acil müdahale planı hazırlanmıştır. Bu kapsamda İstanbul ilinde 46 tesisin acil müdahale planı onaylanmış, Marmara Bölgesi için de Bölgesel Acil Müdahale Planı hazırlanmıştır. Hazırlıklı olma kapsamında "İstanbul Deniz Kirliliğine Acil Müdahale Ulusal Tatbikatı" 29 Eylül 2011 tarihinde İstanbul'da yapılmıştır.

Deniz ve kıyı yönetimi politika ve stratejilerinin ulusal ve bölgesel ölçekte belirlenmesine altlık oluşturulması amacıyla yürütülen denizlerimizdeki kirlilik izleme çalışmaları 208 istasyonda 40 parametrede yapılmaktadır. 2011 yılında Marmara denizinde 64 istasyonda kirlilik izleme çalışması yapılmakta olup, oksijen durumunu tespit için deniz yüzeyinden, deniz tabanına kadar belirli derinliklerde ölçüm yapılmaktadır.

İnsan sağlığını ve çevreyi korumak üzere, yüzme ve rekreasyon amaçlı kullanılan suların korunması, kirliliğinin önlenmesi için Sağlık Bakanlığınca yapılan izlemeye ilişkin sonuçlar Bakanlığımız tarafından değerlendirilmekte, sınırın aşıldığı yerlere sorgulama yapılmaktadır. Bu çalışmalar neticesinde İstanbul İlinde 2009 yılında yüzme suyu alanı 83 iken, 2011 yılında bu rakam 161'e çıkmış olup, 2 adet Mavi Bayraklı Marina bulunmaktadır.

Bakanlığımız koordinasyonunda havza koruma eylem planları yapılmaktadır. Bu kapsamda; Marmara Bölgesinde, Marmara ve Susurluk havzaları için Havza Koruma Eylem Planı hazırlanmış; havzalarda tüm yerleşim birimleri için kentsel AAT planlamaları ile revizyon çalışmaları yapılmış; kolektör hatlarının güzergâhları belirlenmiş ve bunların maliyet analizleri yapılmıştır.

Diğer taraftan; balık çiftliklerinin neden olduğu deniz kirliliğini ortadan kaldırmak için kapalı koy ve körfez alanlarında faaliyet gösteren balık çiftlikleri çevresel açıdan daha az riskli bölgelere, işletmecilik açısından daha modern tesislere taşınmıştır. 11 ilimizin deniz ortamında toplam 187 adet balık çiftliği faaliyetini sürdürmektedir. Bunlardan 162 adedi, Tebliğ kapsamında koy ve körfez içerisinde uygun alanlarda, 25 adet balık çiftliği ise koy ve körfezlerimiz dışında faaliyet göstermektedirler. Balık çiftliklerinin çevresel etkileri izleme ve denetim suretiyle düzenli olarak takip edilmektedir.

Deniz çevresi kirliliğinin önlenmesi ve ekosisteminin korunmasında önemli olan unsurlardan biri de deniz çöpleri ile mücadeledir.

Halkın bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar bu kapsamda önem arz etmektedir. Bakanlığımız, sivil toplum kuruluşları, deniz çöpleri ile mücadele kapsamında, halkta farkındalık oluşturabilmek amacıyla çeşitli uluslararası organizasyonlarla birlikte deniz ve kıyı temizliği kampanyaları ile benzeri çalışmalar organize etmektedirler.

Ayrıca; Bakanlığımız tarafından ülkemiz kıyı ve denizlerinde, deniz çöpu miktarının azaltılmasına yönelik eylem planlarının hazırlanması süreci başlatılmıştır.

Ülkemiz sanayisi'nin %50'sinin yer aldığı Marmara Bölgesinde çeşitli organize sanayi bölgeleri (OSB) kurulmuştur. Dilovası OSB atıksu arıtma tesisinin 2010 yılında devreye girmesi bölgeye yapılan deşarj yükünün azaltılmasında önem arz etmektedir.

Ayrıca, Küçükçekmece İlçesinin tamamı, Avcılar İlçesinin 1.135 hektarlık alanı ve Bakırköy İlçesinin 1.180 hektarlık alanı olmak üzere toplam 3.825 hektarlık yerleşim bölgesinden toplanan atık sular, Küçükçekmece atık su ön arıtma tesisinde arıtılmaktadır. Ambarlı İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi inşaatı devam etmekte olup, 2012 yılında bitirilmesi planlanmaktadır. Tesisin işletmeye alınması ile Avcılar ve Küçükçekmece bölgesinde oluşan evsel ve endüstriyel atık sular ileri arıtmadan geçirildikten sonra deşarj edilecektir. Bu sayede bölgenin kirlilik yükünde azalma olacaktır.

Yukarıda yer alan çalışmalara ilave olarak Bakanlığımız tarafından

- Türkiye Kıyıları Sıcak Nokta (SN) ve Hassas Alanları (HA): Atık Özümseme Kapasitelerinin Nicel Yöntemlerle Belirlenmesi ve Sürdürülebilir Evsel Atıksu Yönetim Modellerinin Geliştirilmesi” Projesi
- Anadolu Su Havzaları Rehabilitasyon Projesi
- Deniz ve Kıyı Sularının Kalitelerinin Belirlenmesi ve Sınıflandırılması Projesi
- Deniz ve Kıyı Suları Otomasyon ve Karar Destek Sistemi
- Deniz Dip Tarama Uygulamaları ve Tarama Malzemesinin Çevresel Yönetimi Projesi
- Türkiye Deniz ve Kıyılarında Gemi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolüne Yönelik Fizibilite Projesi
- Deniz Çöplerinin Azaltılmasına Yönelik Ulusal Eylem Planının Hazırlanması

çalışmaları da yapılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından yerel yönetimlere ve bunların oluşturdukları birliklere ait atık su arıtma, kanalizasyon, katı atık düzenli depolama, bertaraf ve geri kazanım tesisleri ile çevre kirliliğinin giderilmesi projelerinin yapımı için karşılıksız nakdi yardım yapılmaktadır. Marmara Bölgesinde yer alan belediyelere (ağırlıklı olarak ilçe ve belde belediyeleri) 2011 yılı sonu itibari ile çevre kirliliğinin önlenmesi kapsamında verilen hibe yardımı toplamı 25.193.310 TL dir.

2003-2012 yılları arasında ülkemiz karasularında deniz kirliliği ile mücadele kapsamında belediyelerin talepleri doğrultusunda İller Bankasınca yaptırılan Atık su Arıtma ve Derin Deşarj Tesislerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda tanzim edilmiştir.

BELEDİYESİ	İLİ	KARAKTERİSTİĞİ
Alanya (II)	ANTALYA	Şebeke+Deşarj
Zeytinli	BALIKESİR	Şebeke+Deşarj
Burhaniye	BALIKESİR	Şebeke+Arıtma
Edremit	BALIKESİR	Şebeke+Deşarj
Kepez	ÇANAKKALE	Şebeke+Arıtma
Eceabat	ÇANAKKALE	Arıtma
Akçakoca	DÜZCE	Şebeke+Arıtma
Giresun	GİRESUN	Deşarj
Urla	İZMİR	Şebeke+Deşarj
Kullar	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
Suadiye	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
Yuvacık	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
Alikahya	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
Sarımeşe	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
Köseköy	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
İzmit	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma+Deşarj
Arslanbey	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
Döngel	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
Yeniköy	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
Yazlık	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
Uzunçiftlik	KOCAELİ	Şebeke+Arıtma
Anamur	MERSİN	Şebeke+Deşarj
Silifke (II)	MERSİN	Şebeke+Arıtma
Mezitli	MERSİN	Şebeke+Arıtma+Deşarj
Bodrum	MUĞLA	Şebeke+Deşarj+Arıtma
Turgutreis	MUĞLA	Şebeke+Deşarj
Datça	MUĞLA	Şebeke+Arıtma
Konacık	MUĞLA	Arıtma
Ordu	ORDU	Şebeke+Deşarj
Fatsa	ORDU	Şebeke+Deşarj
Çayeli	RİZE	Şebeke+Deşarj

Gündoğdu	RİZE	Şebeke+Deşarj
Rize(Merkez)	RİZE	Şebeke+Deşarj
Akyazı	SAKARYA	Aritma
Alaçam	SAMSUN	Aritma
Şarköy	TEKİRDAĞ	Şebeke+Deşarj
Kaşıüstü	TRABZON	Şebeke+Deşarj
Pelitli	TRABZON	Şebeke+Deşarj
Yalınca	TRABZON	Şebeke+Deşarj
Araklı	TRABZON	Şebeke+Deşarj
Akçaabat	TRABZON	Şebeke+Deşarj
Of	TRABZON	Şebeke+Deşarj
Darıca	TRABZON	Şebeke+Deşarj
Kavaklı	TRABZON	Şebeke+Deşarj
Vakfikebir	TRABZON	Şebeke+Deşarj
Çarşıbaşı	TRABZON	Deşarj
Altınova	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Subaşı	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Tavşanlı	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Kaytazdere	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Armutlu	YALOVA	Aritma+Deşarj
Esenköy	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Çınarcıklı	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Termal	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Kadıköy	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Taşköprü	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Yalova(II)	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Teşvikiye	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Kocadere	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj
Çiftlikköy	YALOVA	Şebeke+Aritma+Deşarj

